A°. 1859. N°. 275.

VRIJDAG 18 NOVEMBER.

UTRECHTSCHE PROVINCIALE EN STADS-COURANT

Algemeen Advertentie-Blad.

Bij deze COURANT behoort een BIJVOEGSEL.

UTRECHT, Vrijdag 18 November.

Gister gewaagden wij er van, dat keizer *Napoleon* ook het regentschap van den heer *Buoncompagni* over Midden-Italie had afgekeurd. Dat was te verwachten, omdat de in de plaatsstelling van den ridder voor den Sard. prins eigenlijk een reddmiddel was, waardoor men wel is waar inderdaad gehoor gaf aan de wenschen van Frankrijk, om den prins *v. Carignan* niet te doen aannemen, maar langs een omweg toch tot hetzelfde kwam. Keurde *Napoleon* het eene af, hij zou natuurlijk ook het andere moeten afkeuren, om zich niet zoo klaar en duidelijk opentlijk te laten bij den neus nemen. 't Is echter te bejammeren, dat Frankrijk er toe gebragt is geworden, elk regentschap af te keuren. Zeker de vrees, dat Weenen te ver zou terugtreden, te veel zich geërgerd zou betoonen, en op het benoemen van een regentschap welligt zich zou gronden, om reeds gedane toezeggingen in te trekken, en de overtuiging dat Rome het hof van Weenen op dien weg zou volgen, zullen den Franschen keizer tot deze inmenging gebragt hebben. Intusschen is het stellig, dat het regentschap voor de zaak van Italië zeer wenschelijk was, en dat naar de nieuwere beginselen van 't volkenregt Midden-Italië zeer zeker het regt heeft, zich een regent te kiezen, zonder eerst op de beslissing van een kongres te wachten. Vooral moest *Napoleon* dat begrijpen. Immers heeft Frankrijk ook niet gewacht, om zich republiek en keizerrijk te maken, dat eerst een kongres had bepaald, of dit mogt en kon? Of zou het regt der kleineren niet hetzelfde als dat der grooteren zijn? Is dat het Fransche stelsel? En dan nog: hebben Griekenland, Spanje, België, Portugal, Zwitserland ook niet naar hun regt over zich zelve beschikt, en zou Italië alleen in exceptionelen toestand verkeeren?

Inmiddels dreigt Frankrijks houding op nieuw aan Midden-Italië eene teleurstelling te zullen berokkenen. Althans per telegraaf wordt berigt, dat het vertrek van den heer *Buoncompagni*, tengevolge der vertoogen van Frankrijk, is vertraagd, ofschoon Parma, Modena en de Romagna het regentschap van den Sardinieschen staatsman hebben aangenomen. Zal nu werkelijk Midden-Italie aan eene onzekere toekomst blijven blootgesteld? Dit is zeker, dat de ontevredenheid door die hernieuwde teleurstelling zal toenemen. Als een blijk daarvan moet men reeds het ontslag aanmerken, dat *Garibaldi* heeft genomen, als bevelhebber bij 't Midden-Italiaansche leger. Geen jammerlijker verantwoordelijkheid kan keizer *Napoleon* op zich laden, dan van lieverlede de mannen van zich te vervreemden, die hij vroeger voor de zaak van Italie aan zijne zijde riep.

Na de aanvallen van de *Observer* en de *Times* tegen Frankrijk is het niet te verwonderen, dat de meer uitsluitend Ministerieele pers, de *Morn. Post*, *Daily-News* en *Morn. Star*, een geheel anderen toon aanslaan. Zij gispen het zeer, dat de pers vijandschap tracht te stoken. Is de toon der Fransche pers thans niet zoo welwillend als men wenschen mogt, vroeger heeft de Engelsche pers nog veel heftiger zich tegen het keizerrijk uitgelaten. »Moet er eenmaal een oorlog tusschen Frankrijk en Engeland ontstaan, zegt de *Morn. P.*, dat zal niet wezen ten gevolge van een onverwacht en plotseling overvallen." — De groote, onberekenbare gevolgen, die een oorlog tusschen de Westmagten zou na zich slepen, doet ons verwachten, dat het lang zal duren, eer iemand de verantwoordelijkheid voor zulk een krijg zou durven op zich laden. — De Chin. zaak en het aanstaand kongres doen ons vertrouwen, dat de politieke horizont, aan de zijden van het kanaal, wel weder eenigzins zal opklaren.

Van het kongres sprekende, stippen wij aan, dat kardinaal *Antonelli* er als de vertegenwoordiger van Rome wordt genoemd. Deze keuze zou niet zeer gelukkig zijn.

Uit het Oosten zijn berigten omtrent de maatregelen, die ter verbetering van het financieel beheer worden genomen, en die men hoopt, dat doel zullen treffen. Dat *Omer Pacha* in hechtenis is genomen, is gisteren reeds gemeld. Omtrent de doorgraving van de Suez-landengte berigt men, dat de Porte nog geenszins zijn *veto* heeft uitgesproken. De verwezentlijking van dit grootsche werk blijft dus steeds waarschijnlijk, vooral nu de Fransche regering het haar steun verleent.

De sinds gister ontvangen **telegrafiesche depeches** laten wij hieronder volgen:

Madrid, Woensdag. Bijna al de bladen keuren het verbod tot openbaar maken van berigten omtrent den oorlog goed.

Door de graanmagazijnen kan in de behoeften der konsumtie tot aan het einde van 1860 worden voorzien.

Venetie, Woensdag. Vijftig bewoners dezer stad, die tot het korps van *Garibaldi* hebben behoord, zijn alhier teruggekeerd.

Turijn, Donderdag. Parma, Modena en de Romagna hebben hunne dankbetuigingen aan den prins *van Carignan* doen toekomen en verklaard, met erkentelijkheid het regentschap van den heer *Buoncompagni* te aanvaarden.

Turijn, Donderdag. Men verzekert, dat *Garibaldi* zijne militaire funktiën zal opgeven en zich op het eiland Sardinië wil vestigen.

Het vertrek van den heer *Buoncompagni* is uitgesteld.

Bern, Donderdag. De gevolmagtigden hebben Bern verlaten.

Op het banket door den president van het Eedgenootschap gegeven, heeft de heer *de Bourqueney* geantwoord op den toast, door den heer *Staempfli* uitgebragt op de mogendheden ter konferentie en bij het Eedgenootschap vertegenwoordigd.

De keizer van Rusland heeft den Bondsraad zijn dank laten betuigen voor de zorg aan de keizerin-moeder gedurende haar verblijf in Zwitserland gewijd.

Triest, Donderdag. Alhier zijn tijdingen ontvangen uit Konstantinopel van den 12. De ministeriële kommissiën tot het voorstellen van hervormingen in het bestuur zijn benoemd.

De kampen van Sofia en Schumla zijn opgeheven.

Al de te Konstantinopel in garnizoen liggende troepen hebben hunne soldij ontvangen.

Te Konstantinopel komen voortdurend Tscherkessische emigranten aan; 700 hunner zijn naar Rhodus gezonden.

Aan de *Presse d'Orient* is op zekere voorwaarden vergund, weder in het licht te verschijnen.

De Eng. kannonneerboot Intrepid, met den heer *Henry Bulwer* aan boord, is, van Smyrna terugkomende, bij Mytilene gestrand.

Londen, Donderdag. *Globe* en *Times* beschouwen de aanbeveling van *Buoncompagni* als eene benoeming, als eene feitelijke uitoefening der soevereiniteits-regten van de zijde van koning *Victor Emmanuel*, waartegen verzet bezwaarlijk denkbaar is.

Londen, Donderdag. De *Morn. Post* bevat in zijne tweede uitgave eene telegraphische tijding, dat *Garibaldi* zijn ontslag heeft ingediend als bevelhebber der troepen van Midden-Italië; de koning heeft dat ontslag aangenomen, en *Garibaldi* benoemd tot luitenant-generaal in Sardinische dienst.

Parijs, Donderdag. De *Patrie* zegt, dat kardinaal *Antonelli* den Paus op het kongres zal vertegenwoordigen,

Marseille, Donderdag. Alhier zijn tijdingen ontvangen uit Konstantinopel, loopende tot 9. dezer. Daaruit blijkt, dat *Fuad-pacha* en *Nizza-pacha* definitief in het ministerie blijven. Alle ministers zijn het gevoelen toegedaan, dat hervormingen moeten ingevoerd worden. De nieuwe grootvizier heeft de grondbelasting goedgekeurd. De Europeanen hopen dat hunne eigendommen hiervan verschoond zullen worden.

Het ontwerp tot reorganisatie van het financieel beheer en tot het sluiten eener leening zal in de behoeften voorzien. Het staatspapier is hierop reeds gerezen en de wisselkoers gedaald.

Er is een besluit verschenen, waarbij de overdadige weelde en de omkooping gegispt worden, terwijl daarbij het kostuum der vrouwen ook wordt voorgeschreven.

Vely Pacha zal tot gezant te Parijs benoemd worden.

Allen, die ter zake van het bekende komplot tot den dood of de galeijen veroordeeld zijn, hebben hunne straf in gevangenzetting zien veranderen. Zij zijn reeds naar verschillende vestingen getransporteerd.

Het *Journal de Constantinople* geeft ophelderingen, waarom bevel is gegeven om de werkzaamheden voor het Suez-kanaal te staken. De Porte heeft de doorgraving noch geweigerd noch goedgekeurd. Er is geen definitief *veto* uitgesproken; de kwestie is niet van staatkundigen aard, maar zij zou toch ernstig kunnen worden, indien Frankrijk een formeel gevoelen uitsprak. De Porte wil, alvorens uitspraak in deze aangelegenheid te doen, zich vooraf met hare geallieerden verstaan.

Londen, heden, Vrijdag. Prins *Frederik Wilhelm* van Pruissen is hier aangekomen en heeft de zitting der British Association in Buckingham palace gepresideerd. Daarna is hij weder naar Windsor teruggekeerd.

Parijs, heden, Vrijdag. De *Moniteur* zegt heden in eene nota, dat verscheidene dagbladen met berispenswaardige bedoelingen dagelijks de mandementen der bisschoppen opsommen, ten einde het Fransch episkopaat voor te stellen als instemmende met het mistrouwen dat die bladen trachten voort te planten. Bijna alle mandementen, heet het verder, paren betuigingen van vol vertrouwen in 's keizers bedoelingen aan de wenschen voor den Paus.

Gister hebben in de Tweede kamer de heeren *Kingma*, *Kien* en *Betz* hunne gevoelens omtrent de spoorwegzaak nader toegelicht. De heer *Kien* heeft vooral met kracht de bezwaren bestreden, die men tegen de overbrugging van de Lek heeft in 't midden gebragt, en uiteengezet, dat de Lekdijken geene moeijelijkheden in den weg legden. Vervolgens hebben de heeren *Mackay*, *Delprat* en *Hoffmann* vóór het ontwerp gesproken. De heer *Poortman* sprak tegen; de heer *v. d. Linden* heeft ook tegen de regeringsvoordragten gesproken, maar wacht nog inlichtingen; de heer *Schimmelpenninck* zal stemmen voor de Noordelijke en tegen de Zuidelijke lijn; de heer *Storm* voor de Zuidelijke en tegen de Noordelijke lijn.

Heden zal de minister van binnenlandsche zaken op nieuw het woord voeren; dezen middag kan het ligtelijk tot eene stemming komen.

— Z. M. heeft pens. verleend: aan den gen.-maj. *C. F. Gey van Pittius*, insp. in de 1. insp. van fortifik., met den rang van luit.-gen., van *f* 2400; den gen.-maj. jhr. *J. Kraijenhoff*, eerstaanw. ingen., belast met insp. over de vestingw. in Limburg, van *f* 1800; den maj. *C. J. Kraijenhoff van de Leur*, eerstaanw. ingen. te Bergen op Zoom, met den rang van luit-kol., van *f* 1500; — benoemd bij het korps ingen., min. en sapp.: tot kol. en insp. in de 1. fortifik.-insp. den luit.-kol. *G. A. van Kerkwijk*; tot kol. en insp. in de 2. fortifik.-insp. den luit.-kol. *E. Mekern*; tot kol. den luit.-kol. *P. Noot*; tot luit.-kol. de maj. *J. van de Mey* en *J. O. L. van Ingen*; tot maj. de kapts. 1. kl. *G. V. W.* baron *van Hemert tot Dingshof* en *J. A. Feith*; tot kapt. 3. kl. de 1. luits. *J. A. W. D. van Hasselt*, *H. van Assendelft de Coningh*, jhr. *L. M. van der Goes* en *J. P. Klijnsma*; tot 1. luit. de 2. luits. *A. S. van der Loeff*, *J. F. H. Boonacker*, *G. Z. P. Marcella* en *P. A. T. Havelaar*, allen van het korps.

---

*— Z. M. de koning is gister namiddag deze stad langs den Rijnspoorweg gepasseerd.

— Daar H. K. H. prinses *Frederik* te Berlijn weder ongesteld is, is Dr. *Bijlandt* per telegraaf opontboden, en gaan ook eenige personen van HD. hofhouding derwaarts.

— Bij miss. van den minister van binnenl. zaken van 5 Nov. is aan Ged. St. te kennen gegeven, dat enkele gemeentebesturen, wegens voorgeschoten onderstand aan armen, die elders domicilie van onderstand hebben, eerst in Junij van 't volgende jaar deklaratiën aan 't betrokken gemeentebestuur zenden, daarbij voegende de aanmaning vermeld bij art. 36 der wet op 't Armbestuur. Deze handelwijze is zeer af te keuren, en ligt geenszins in de bedoeling der wet. De min. acht het daarom wenschelijk, dat voortaan die vorderingen geschieden zullen binnen de eerste twee maanden van 't volgend jaar, onverminderd de vroegere indiening wegens afgeloopen tijdelijke ondersteuning.

— De *Middelb. Cour.* bevat het volgende: »De toestand onzer troepen op Boni wordt zeer zorgwekkend geacht. De kapitein ter zee *Staring* en kolonel *Waleson* zijn van hunne kommandementen ontslagen. Het kommandement der zeemagt aldaar, was den kapitein t. z. *M. F. Courrier dit Dubicart* aangeboden, doch deze heeft daarvoor bedankt. Thans zoude hem dit op nieuw worden aangeboden, of anders de kapitein t. z. *J. C. de Cloux* daarmede worden belast. De reden waarom de kapitein t. z. *Dubicart*

voor het kommandement heeft bedankt, bestaat, naar men verzekert, daarin, dat zijne rapporten omtrent den toestand waarin hij onze troepen en de nutteloos aangebragte werken heeft gevonden, het ontslag der beide genoemde kommandanten ten gevolge heeft gehad.

»De geest onzer troepen is geenszins gunstig en moet zelfs geheel zijn uitgedoofd."

*— Uit 't Nieuwe Diep schrijft men ons van gister:

»Het état-major van Zr. Ms. fregat de Admiraal van Wassenaer, welks zeildag op den 20 dezer is bepaald, is thans zamengesteld als volgt:

Kapt. ter zee *R. van Voss*, kommandant; 1e off. de kapt.-luit. t/z *P. A. van Rees;* luits. t/z 1e kl. *G. H. Bakker* en jhr. *A. Meijer;* luits. t/z 2e kl. *G. Byl de Vroe*, *P. J. Rosenwald*, *C. A. Bosch* en *J. H. Haakman*; adelborsten 1e kl. *van Maanen*, *E. H. E. van Woelderen*, *J. F. M. Lange*, *W. J. H. de Kanter*, *H. A. Sirks*, *P. Crans*, *H. Quispel*, *F. J. Stokhuyzen*, *T. Spree*, *J. P. Hovy*, *M. J. C. Lucardie*, *L. M. L. de Haan*, *R. Wijmans*, *A. de Bruyne* en *L. A. Dittlof Tjassens*; off. v. gez. 1e kl. *W. Ruisch*, id. 3e kl. *J. C. van Dooremaal* en *C. J. van Stockum*; kapt. der mariniers *J. J. Soer*, 2e luit. der marin. *F. A. van Braam Houckgeest*; off van adm. 1e kl. *H. O. G. Tuning*; adj.-administrat. *F. Adema*; scheepsklerken *F. A. Frederiks* en *J. W. Terlaak;* off. machinist *A. Flaes*.

»Heden morgen kwam alhier binnen Zr. Ms. stoomschip Cycloop, komm. kapt.-luit t/z *Muller*, welk schip de korvet Juno in het kanaal heeft gesleept tot op de hoogte van Wight.

»Zr. Ms. stoomschip Amsterdam, komm. kapt.-luit. t/z *Clarkson*, wordt dagelijks binnen verwacht.

»De Russische stoomkorvet Olaff is heden middag ten 4 ure naar zee gestoomd. Zij begeeft zich naar Portsmouth, en verder naar Nizza, om daar goederen te lossen voor H. M. de keizerin-moeder van Rusland."

— Te Leijden is tot dokter in de verloskunde bevorderd, met theses, de heer *T. A. Schaepman*, med. dokt. te Zwolle.

*— Wij vestigen de aandacht op de onderstaande aankondiging van het Dep. Utrecht der Maatschappij tot bevordering van nijverheid. Reeds lang werd hier de behoefte gevoeld aan onderwijs in het machineteekenen, en het doet ons genoegen, dat daarin nu zal worden voorzien. Het is te wenschen, dat vele jongelingen en werklieden van deze gelegenheid gebruik zullen maken. Bij de tegenwoordige ontwikkeling der nijverheid is kennis meer dan ooit noodig; de bekwamen kunnen zeker zijn van een goed bestaan, terwijl de gewone werkman zijn maatschappelijken toestand moeijelijk kan verbeteren. Een ieder trachte dus zooveel mogelijk kennis te verkrijgen.

— Men meldt ons, dat bij het onlangs gehouden examen, door eene kommissie uit het Provinciaal Geregtshof van Zuid-Holland, als kandidaat tot het notaris-ambt, o. a. zijn toegelaten, twee ingezetenen van Leiden, een grutter en een kommissionair in koloniale waren, die daartoe binnen den tijd van zes maanden waren bekwaam gemaakt, door den heer *W. Hoogvliet*, kandidaat-notaris en kommissaris van policie aldaar. *H. en Eff.bl.*

— De gemeente Nijmegen zal een notabel ingezeten vervolgen wegens weigering tot het betalen eener som van 12½ cent, voor het van policiewege plaatsen van het wijknommer aan zijne hem in eigendom toebehoorende woning.

— Ook te Oudenbosch, bij Breda, is men gas gaan branden.

WATERHOOGTE.

Arnhem, 17 *Nov.*, 1,61 El.; + AP. 8.56. Gev. 10 d.

De Rijnhoogte te Keulen den 17. Nov. 7 voet 8½ duim, 7 voet 7 duim Rijnl.

Zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

De Tweede Kamer heeft gister voortgezet de diskussie over het wetsontwerp betrekkelijk de spoorwegen.

De heer *Kingma* is teruggekomen op de geschiedenis der onderhandelingen, welke in Friesland, ten aanzien van den aanleg der spoorwegen, hebben plaats gehad, en is hij, onder anderen, tot het besluit gekomen, dat het uitloven van bijdragen tot dien aanleg geenszins kan worden aangevoerd als een bewijs, dat de prov. staten zoowel als de gemeentebesturen tevreden zijn geweest met de voorstellen op dat stuk; maar dat zulks veeleer als een blijk kan gelden van den zedelijken dwang, welke hun was aangedaan, en van de vrees, dat, indien zij in dat opzigt niet aan het verlangen der regering beantwoordden, Friesland ten eenemale van dien aanleg zou worden uitgesloten. De Spr. heeft gemeend, dat daartegen kunnen opwegen de latere besluiten der prov. staten, bij welke de door den heer *Reering* c. s. verlangde koncessie is ondersteund; het niet onduidelijk is te kennen gegeven, dat men het betreurde, dat men vroeger soms aanleiding kon hebben gegeven tot het aannemen eener rigting, die thans is gebleken allezins afkeuring te vereischen.

De heer *Kien* stond stil bij het door de regering geopperd bezwaar betrekkelijk de overbrugging te Kuilenburg. Na al de inlichtingen van technischen aard van vele zijden bij haar ingekomen, had hij gehoopt dat haar tegenstand minder heftig te dezen opzigte geweest zou zijn. Twijfel bestond er bij hem of het plan van den heer *Fijnje* door haar wel genoegzaam en onpartijdig was onderzocht, te meer daar het door vele bekwame deskundigen in allen deele was aangeprezen, en het door dien ingenieur ingesteld onderzoek omtrent den toestand der dijken op dat punt en van de rivier, volgens het oordeel van andere bekwame waterbouwkundigen het bewijs van grondige kennis opleverde, en daarbij de berekeningen omtrent de onkosten van den bruggebouw allezins juist te oordeelen waren. In de ongerustheid der Regering omtrent den gevaarlijken staat van den Lekdijk en de nadeelige gevolgen uit eene overbrugging te ontstaan, deelde hij in geenen deele, te minder daar noch de Provinciale Staten van Utrecht en Noord-Holland, noch de dijkbesturen van dien dijk en van den Tielerwaard, noch de vele onderteekenaars van adressen tot ondersteuning van den aanleg van een weg van Utrecht naar 's Hertogenbosch, noch de leden der Kamer, die in dit opzigt belangrijke bijzonderheden hadden opgegeven, in de vrees, nu door de Regering geopenbaard, hadden gedeeld. Na den vernieuwden aanval van den Minister van Binnenlandsche zaken in zijne rede tot verdediging van het wets-ontwerp tegen dien dijk gerigt, achtte hij zich, als hoogheemraad van het bedoelde dijksbestuur, verpligt, de beweringen van den Minister te wederleggen, en om die reden trad hij in eene omstandige beschrijving van dien Lekdijk, dien hij niet schroomde te verklaren op bewonderenswaardige wijze te zijn zamengesteld, in den besten staat te verkeeren en alzoo uitmuntend voor het voorgestelde doel te strekken. Aangenomen echter dat vroeger de gevoelens der betrokken besturen over den gunstigen staat van het terrein overdreven waren, dan waren echter in den laatsten tijd zoo vele verzwaringen en verhoogingen daaraan toegebragt, dat, volgens eenstemmig gevoelen van deswege geraadpleegde rijksambtenaren van den waterstaat, die dijk als volmaakt in orde beschouwd moest worden. Op grond van dit een en ander kon hij op de grootschheid der konstruktie van dien dijk in alle opzigten roemen, vleijende hij zich dat velen in de Kamer, nu even als de regering zoo bezorgd, na eigen onderzoek, alle bekommering zouden afwerpen. In de laatste negentien jaren had zich in dien dijk geen enkel onrustbarend verschijnsel opgedaan; hebbende juist het punt van overbrugging, door den heer *Fijnje* als geschikt aangewezen, de proef in allen deele doorgestaan, waardoor alle vrees voor mindere hechtheid van den grond op andere nevenpunten geheel ijdel was. Maar ook de daaromtrent gegeven minder gunstige berigten moest hij als zeer overdreven beschouwen, zijnde, naar hij oordeelde, verzakkingen, hier en daar opgemerkt, niet aan den grond, maar aan den aanleg van nieuwe verdedigingswerken toe te schrijven.

De verdediging van dien dijk had hij op zich genomen in verband met de wenschelijkheid van de daarstelling eener lijn van Utrecht naar 's Hertogenbosch, die hij zoo noodig oordeelde in het algemeen belang. Hij hoopte dat de regering aan hare plannen niet te zeer zou vasthouden, en willen medewerken om die veranderingen in het voorgelegde plan te brengen, dat daardoor alleen alle welvarende en niet tevens onvruchtbare streken bevoordeeld zouden worden. Hij raadde daarom aan, nog een nader onderzoek in te stellen omtrent het door hem besprokene onderwerp.

De heer *Mackay* verklaart zich voor het ontwerp. Hij acht de brug over den Moerdijk noodig; voor het geheel westelijke gedeelte des lands is zij een overgang. Hij acht de bezwaren uit het oogpunt der defensie door den minister van oorlog genoegzaam opgelost. De millioenen zijn vele; maar wij zijn in 1858 en niet in 1838. De spoorwegen zijn noodzakelijk voor handel enz. Het is eene levenskwestie voor 't geheele vaderland. Hij acht den overgang bij Culenborg te gevaarlijk.

De heer *v. d. Linden* heeft gewacht met zich in deze diskussie te mengen, omdat er geen wetsontwerp is ingediend, gedurende hij lid der Kamer is, dat hem zoo besluiteloos gemaakt heeft als dit. Het is hier een onderwerp dat vele belangen raakt, van grooten omvang is, veel geld zal kosten en het land hoe langer hoe meer geldelijk zal verpligten. Spr. zal bij dit punt niet stilstaan, maar meent toch de aandacht te moeten vestigen op de wijze waarop de Regering gemeend heeft te moeten komen tot dit ontwerp. Hij kan niet ontveinzen dat het hem leed heeft gedaan, dat de minister van Binnenl Zaken van zijn eerste voornemen is afgeweken; de Regering was daardoor op een goeden weg. Het doet hem leed, dat de minister daarvan is teruggebragt door konsideratiën over zekere motie van orde. De minister heeft ook nog als reden daarvoor bijgebragt, dat hij meende, dat zoodanig ontwerp een grooten strijd tusschen de verschillende lokaliteiten zou ontlokken en dat het geen gunstig onthaal in deze Kamer zou vinden. Maar spr. vraagt of de minister dan tevreden is over het onthaal, dat dit ontwerp bij de Kamer heeft? Neen, altijd zal er strijd zijn wanneer het geldt een ontwerp waarbij zoovele lokale belangen betrokken zijn. Spr. ziet geen bezwaar in 't bekomen van 't ge... noch in de onuitvoerbaarheid der plannen. Hij be... echter financiële bezwaren, die spr. tot de konkl. breng... dat de Staat voor den aanleg van spoorwe... subsidie moet verleenen. Hij is geneigd daar... veel geld te geven. Maar alles kan niet op e... geschieden. En komt men dus tot dit ontwe... dan geen slaven-emancipatie; dan wordt het be... kelijk 18½ millioen voor Holland op zijn s... te geven, dan overal bezuiniging en dan m... ook alles wat maar naar weelde zweemt in Ho... stuk X weg. Spr. vindt het eene schoone ... derneming, wanneer men ziet, dat men ... groote werken wil aanvangen, en men den m... heeft ze uit te voeren, Maar hij had hier nog ... anders naast gewacht; hij had gewacht een ... van kracht en energie. Juist nu hadden wij ... belastingstelsel met kracht moeten hervormen. Hij had dat plan niet moeten laten liggen. ... geene nieuwe belasting scheppen, maar wel ze ... vormen. Indien hij er ten slotte toe mogt kome... om deze wet aan te nemen, dan zal hij niet ... houden met aan te dringen om ons belastingst... te herzien.

Maar als wij geld geven, dan moeten de in... tingen voor de spoorweglijnen ook goed zijn, ... dat is Spr. grootst bezwaar. Men had de aansluit... naar Leer moeten hebben, had niet den langs... weg van zee naar Rheine moeten kiezen en ... aansluiting van Deventer op Utrecht moeten d... stellen. Spr. kon zich in deze met de regering... plannen niet vereenigen. Hij betuigde overigens z... leedwezen, dat men zelfs in de kamer het pro... cialisme telkens op den voorgrond had doen trede... hij wilde spreken en stemmen als Nederlands... volksvertegenwoordiger.

De heer *Betz* releveerde in de eerste plaats een... zinsneden uit zijne eerste rede, die door ondersch... dene Sprs. verkeerdelijk waren opgevat en wed... legde in de tweede plaats opzettelijk sommige be... schouwingen, aangevoerd door de heeren *de Ko... penaer*, *Thorbecke* en *Olivier*. Den heer *de Ko... penaer* betwistte hij de stelling dat Rotterdam ... een bruikbaren spoorweg aan den Moerdijk had ... en dat te meer daar die Spr. zelf veel hechtte aan den transito-handel, het goederenvervoer als hoof... zaak had beschouwd en verklaard had, dat met ... oog daarop de lijnen moesten worden aangelegd ... Spr. betoogde, dat bij ijsgang de weg naar ... Moerdijk gestremd was, juist wanneer die weg voor het goederen-vervoer het meest noodzakelijk was, en in de tweede plaats dat de overlading van goederen een zoo groot bezwaar opleverde, dat, bleef het bestaan, niet voldaan kon worden aan het tegenwoordige begrip van spoed bij den handel. Wat de bedenkingen van den heer *Thorbecke* betrof, deze had verwacht dat men, alvorens een spoorwegnet voor te stellen, de verbetering der waterwegen in overweging had genomen. Die Spr. had gemeend, dat men te veel in eens wilde; doch hij vroeg den heer *Thorbecke* of hij wel overlegd had in welke orde de door hem verlangde werken zouden worden aangelegd? In de derde plaats bestreed de Spr. den heer *Olivier*, die eerst verbetering der waterwegen en daarna spoorwegen verlangt. Als een vreemde dit hoorde, dan zou hij op het denkbeeld komen als of onze havens voor den invoer van goederen gesloten waren. Dat was zoo niet. Rotterdam bleef hoogen prijs stellen op verbetering van zijn waterweg, maar de transito-handel werd hoofdzakelijk gevoed door zeestoombooten en brikken, en die soort van schepen kon gemakkelijk naar Rotterdam komen. Hij wenschte den heer *Olivier* ook te vragen of het denkbeeld eener verbetering van waterwegen zonder het geven van spoorwegen ooit ingang zou kunnen vinden bij de Kamer. Hij waardeerde het ten hoogste, dat de heer *Olivier* voor zijne meening was uitgekomen en zijne overtuiging had uitgesproken, al was het ook in strijd met de meening van zijn distrikt. Eene dergelijke onafhankelijkheid betaamde allen leden.

De heer *Poortman* vroeg het woord alleen, om eene vergelijking te maken, waartoe hij vreesde, dat later niet de gelegenheid zou zijn. De voorstanders der wet wezen zoo in als buiten de Kamer op de gewigtige gevolgen van de niet aanneming. Deze betreffen zoo niet aftreding, dan toch eene belangrijke wijziging in het ministerie; het uitzigt op spoorwegen zou voor eene reeks van jaren zijn benomen; onze handel zou achteruitgaan, zoo niet ondergaan. Spr. herinnerde dat er een tijd was geweest, waarin dergelijke schrikbeelden in den regel gebezigd werden om de voordragten der Regering door te drijven. Vroeg men den voorstanders der wet: welke zijn uwe waarborgen, dat gij uwe wenschen zult verwezenlijkt zien, dan is hun eenig antwoord: wij hopen en vertrouwen. Ze hopen en vertrouwen dat de koncessionarissen hunne raming niet te laag gemaakt hebben, dat deze eene vennootschap zullen oprigten, dat ze geld zullen krijgen, dat het werk voltooid zal worden. De regering hoopt en vertrouwt niet minder, terwijl het financieel bezwaar voor de toekomst niet te zwaar werd geacht. Vele leden der Kamer echter hadden met den spreker beleefd hoe dergelijk hopen en vertrouwen in vroegeren tijd beschaamd werd gemaakt, en dat het ook toen gold millioenen schats. Ten einde als het ware dezen vroegeren tijd geheel terug te geven, waren er zelfs stemmen in de Kamer opgegaan, tot aan-

sporing om offers te brengen van eigen overtuiging op het altaar van het algemeen belang. Even als vroeger scheen ook nu de tijd van een politiek offerfeest te zijn gekomen, en wanneer de wet werd aangenomen, dan was het sprekers overtuiging, dat het alleen kon zijn het gevolg van eene dergelijke algemeene offerande, gebragt door de meerderheid der Kamer.

De heer *Delprat* waarschuwde voor overdrijving voor het vervoer van goederen, daar de waterweg steeds meer gebruikt zou worden dan de spoorweg, zoodat de groote voordeelen in ons land van de spoorwegen gelegen waren in het personen-vervoer en in het vervoer van goederen zonder mededinging der waterwegen. Aan deze stelling de Regeringsvoordragt toetsende, ontwikkelde de spr. zijne gronden waarom de voorgedragen rigting zijne goedkeuring kon wegdragen, ofschoon hij gaarne de lijn van Meppel had zien tot stand brengen en prijs stelde op de aansluiting met Leer. Meer bijzonder bleef de Spr. stilstaan bij den bruggenbouw. Hij gaf daarvan de bezwaren en voordeelen op. Onmogelijk achtte hij eene brug bij Culenborg niet; daar evenmin als elders kon men zeker zijn, dat geen gevaar dreigen zou. Intusschen achtte hij de overbrugging bij Arnhem en Nijmegen in elk geval veel minder gevaarlijk, terwijl hij in het belang der scheepvaart verre de voorkeur gaf aan beweegbare bruggen dan aan vaste. De brug over den Moerdijk keurde hij goed zoowel om de uitvoerbaarheid als uit het oogpunt der defensie. Hij geloofde dus dat het plan der regering de voorkeur verdiende.

De heer *Hoffman* tracht zich los te maken van alle lokale belangen, maar meent toch, dat bij zoo vele lijnen nog had kunnen gevoegd worden, die van 's Gravenhage naar Gouda. Hij zal voor het ontwerp in zijn geheel stemmen, omdat Nederland niet langer ten spot mag zijn bij den vreemde, voor wat betreft de verbindingsmiddelan voor het internationaal verkeer, omdat de aansluiting aan het Europeesch spoorwegnet onmisbaar is, niet alleen voor den transito-handel, maar ook voor onze koloniën, en ook omdat veel voor onze financiën afhangt van de inzigten van het ministerie van koloniën. Nog verklaarde Spr., dat hij buiten de politieke kwestie blijft; dat hij zoo zeer als iemand een liberaal ministerie wenscht, maar liberaal voor ons en niet voor den vreemdeling.

De heer *Schimmelpenninck* was steeds het stelsel van den aanleg van Staats-spoorwegen toegedaan, en hij heeft zich daarom tegen de vroegere motie van orde van de Kamer verklaard. In den tegenwoordigen stand van zaken wenscht hij zooveel mogelijk den aanleg van spoorwegen te bevorderen, langs den weg door de Kamer aangewezen. Naar zijne overtuiging moet men onderscheid maken tusschen de beide voorloopig verleende koncessiën. Het komt hem voor dat er nopens den Noorderspoorweg welligt iets meer had kunnen worden gedaan, maar naar al hetgeen hij dien aangaande heeft gehoord, en na hetgeen deswege is gebeurd, heeft hij geen overwegend bezwaar meer tegen den Noorder-spoorweg, zoodat hij zich met art. 1 van het ontwerp zal vereenigen, maar art. 2 verwerpen.

De heer *Storm van 's Gravensande* is van een tegenovergesteld gevoelen. Hij kan zich met de koncessie zuider-spoorwegen volkomen vereenigen. Hoe gunstig hij nu over den zuider-spoorweg denkt, zoo duister komt hem de koncessie voor den noorder-spoorweg voor. Zoo als die nu hangende is druischt zij naar zijne meening tegen alle mogelijke stelsels in. Tot op dit oogenblik aarzelt hij daarom, daaraan zijne stem te geven, hij wacht de inlichtingen van de regering af, en wenscht vooral antwoord op de vraag, of het nog mogelijk ware met de koncessionnarissen in nadere onderhandeling te treden om verandering in de lijnen te brengen.

De *Voorzitter* verklaart, dat thans geen spr. meer is ingeschreven. — De *Min. van Binn. Zaken* zal heden andermaal het woord voeren.

MADRID, 12 November.

Velen meenen hier, dat ons leger bij zijne landing in Afrika geene hinderpalen zal ontmoeten, maar dat de Marokkanen eerst eenige mijlen landwaarts in een veldslag zullen aanbieden, om het voordeel te hebben van het moeijelijk doch hun bekend terrein, of om de achterhoede met eene groote magt aan te vallen.

De toenemende duurte der levensmiddelen wekt veel misnoegen, zoo hier ter stede als in verscheidene provinciën.

TURIJN, 14 November.

De heer *Buoncompagni* neemt, naar men zegt, het regentschap aan; allerwaarschijnlijkst echter zal eerst nog eene vergadering der Midden-Italiaansche volksvertegenwoordigers moeten plaats vinden, daar men geen besluit had genomen voor het geval, dat de prins *van Carignan* een weigerend antwoord mogt geven.

Frankrijk had, naar men zegt, voor het geval van aanneming van het regentschap met eene gewapende interventie, tot behoud van het *status quo*, tot aan de beslissing van het kongres, gedreigd.

WEENEN, 15 November.

Volgens berigten uit Triëst is het vertrek van aartshertog *Maximiliaan* naar Brazilië vertraagd en wel om de hevige stormen die in de Adriatische zee woeden. Volgens hetgeen men in diplomatische kringen verneemt, heeft die reis geen ander doel, dan een bezoek aan het Braziliaansch hof om met de prinses *Issabella* kennis te maken, die als toekomstige bruid van 's keizers broeder *Lodewijk* genoemd wordt.

Naar men verneemt zijn de betrekkingen van Sardinië tot Oostenrijk tengevolge van den brief van *Victor Emmanuel* niet verbeterd. In dat schrijven toch zegt de koning, aan geen Bond te kunnen deelnemen, waartoe Oostenrijk en Napels zouden behooren.

In diplomatische kringen zegt men, dat de Porte plan heeft een protest tot de mogendheden te rigten ter zake der Montenegrijnsche grensregeling.

Naar men beweert heeft Frankrijk verklaard, dat de Porte geen regt heeft om het graven te verhinderen van het zoetwaterkanaal, dat zijn water uit den Nijl zal krijgen en voor de behoeften der arbeiders aan de doorgraving moet dienen, en wel omdat deze arbeid geheel afgescheiden is van de doorgraving der Suez-engte.

Gister zijn drie Venetianen, aan handen en voeten gekluisterd, van hier naar eene noordelijke vesting gevoerd.

De vereeniging van geneesheeren alhier heeft aan het *Schillersfeest* niet willen deelnemen. Op de vraag: waarom? antwoordde iemand: omdat de doktoren natuurlijk niets met onsterfelijken willen te doen hebben.

Uit Rome verneemt men, dat de te Diarbekir door de Kurden vermoorde pauselijke vertegenwoordiger in Syrië, *Planchet*, juist op weg was naar Rome, waar men hem gewigtige werkzaamheden wilde opdragen. In 1830 was hij in Turkijë gekomen, waarna hij 20 jaren als zendeling en later als apostolisch prefekt over de geheele Syrische zending in Syrië doorbragt, en in 1851 tot aartsbisschop van Trasanoepolis en pauselijk gedelegeerde in Armenië, Kurdistan en Mesopotamië benoemd werd.

BERLIJN, 16 November.

Met betrekking tot de Keurhessische kwestie verdient te worden opgemerkt, dat ook die staten, die tot Pruissens voorstel tot herstel der konstitutie niet zijn toegetreden, toch niet voor het voorstel der bondskommissie waren.

Volgens berigten uit Kopenhagen ziet men daar, na de sluiting der zittingen van den rijksraad, de aftreding van het ministerie te gemoet.

Voor eenige dagen is uit Dresden gemeld, dat Oostenrijk had aangeboden voor eene herziening van het verdrag van 1856 te ijveren, doch dat dit was afgeslagen, omdat Rusland niets aan Oostenrijk te danken wilde hebben. Dit laatste echter schijnt niet geheel juist. Ruslands weigering moet daarop gegrond geweest zijn, dat Oostenrijks beloften bij andere gelegenheden gebleken waren niet altijd steek te houden.

LONDEN, 16 November.

De *Times* berigt, dat de regering de noodige maatregelen genomen heeft, om uitvoering te geven aan de akte der jongste Parlementszitting, houdende magtiging, om als vrijwilligers der koninklijke marine een korps van 50,000 geoefende zeelieden in dienst te houden. Het doel dezer nieuwe organisatie is, zegt de *Times*, het land te voorzien van eene zoo krachtige en zoo spoedig beschikbare reserve van zeelieden, dat geene gebeurtenis En geland onvoorbereid kan vinden.

De *Morn. Post* bespreekt *Walewski's* cirkulaire, en zegt dat de graaf een duister wolkenhulsel van algemeene spreekwijzen over alle moeijelijkheden werpt, die het Zuricher verdrag laat voortbestaan, terwijl hij ten slotte toch eenigen twijfel verraadt over de uitvoerbaarheid zijner lievelingsplannen. Zoo zegt hij bv., dat het verdrag met Italie's ware belangen overeenkomt, vooral als Venetië eene afzonderlijke administratie en een nationaal leger krijgt. Maar juist door dat *als* is de geheele Ital. kwestie weer geopend. Wat betreft het plan van een Ital. Bond, dat is niets nieuws in de jaarboeken der Fransche staatkunde en diplomatie; iets nieuws zou slechts Sardinië's dwaasheid zijn, zoo het zich liet verleiden, tot dat opgewarmd plan toe te treden. Toen het ruim 100 jaren geleden den toenmaligen Sardinischen vorst werd voorgeslagen, liet deze de voorstellen dadelijk aan koning *George II* meêdeelen, er bijvoegende, ze kortweg te zullen afslaan, daar hij overtuigd was, dat Frankrijk ze niet zoozeer deed uit liefde voor Italië's onafhankelijkheid, als wel om den invloed van het huis van Bourbon uit te breiden.

Dezer dagen heeft de heer *F. Sila*, te Blackwall, eene reeks van proeven genomen met de door hem uitgevonden signaallichten, voor telegrafisch gebruik op zee en tot ontdekking van reddingsboeijen in geval van schipbreuken en andere scheepsrampen. Nadat deze drijvende lichten, aan lijnen vastgehecht, van het havenhoofd af in de rivier geworpen waren, verspreidde de phosphorieke stof, waaruit zij zamengesteld zijn, eensklaps een zoo helderen glans, dat verscheidene in booten gezeten personen, die anders, uit hoofde van den heerschenden dikken mist, het havenhoofd niet zouden hebben kunnen vinden, het nu zeer gemakkelijk konden onderscheiden. De lichten doofden niet uit, alvorens men die met opzet onder water dompelde. Op last van den admiraal *Hardy* zullen de proeven eerlang herhaald worden.

PARIJS, 16 November.

Er zijn geruchten in omloop omtrent eene wijziging in het ministerie. Zij vereischen echter allezins bevestiging.

Naar men met zekerheid verneemt, keurt de keizer ten sterkste het regentschap van den heer *Buoncompagni* af. De *Pays*, die gisteren nog het besluit te Turijn genomen bijna goedkeurde, geeft heden hare ontevredenheid te kennen, en zegt: »Frankrijk heeft Italië bewijzen genoeg gegeven van zijne belangstelling, om te mogen hopen, dat men onder de gegevene omstandigheden naar zijn raad zal luisteren. Dit is echter ongelukkigerwijze met betrekking tot het regentschap niet geschied."

De *Patrie* zegt heden, dat omtrent het kongres nog niets definitief besloten is. De onderhandelingen met Engeland zouden nog voortduren.

Van een anderen kant blijft men echter verzekeren, dat het kongres binnen eene maand te Parijs zal bijeenkomen.

De keizerin is gisteren te Compiegne opgetreden in een nieuw tooneelstukje van *Octave Feuillet*, getiteld *la Veuve*.

Men spreekt hier van de weder oprigting der onder *Lodewijk Philips* bestaan hebbende ministeriele korrespondentie. De feiten werden daarin dagelijks van regeringswege medegedeeld en beoordeeld, en die mededeeling aan de regeringsgezinde bladen gezonden om tot ondersteuning der regering te dienen.

De brochure van den heer *Emile de Girardin*, welke, zoo als men weet, eergister vóór hare verschijning in beslag werd genomen, zal thans waarschijnlijk te Brussel het licht zien. De toon, welken de schrijver in deze brochure aanslaat, is zeer hevig. Reeds de aanhef kan daarvan een denkbeeld geven. De schrijver begint ongeveer aldus: »Wat heeft de Ital. oorlog gekost? Vijfhonderd millioen fr., en vijftig duizend soldaten. Wat heeft hij opgeleverd? Niets!"

De Lamartine moet in zeer neteligen en ontmoedigden toestand verkeeren. Dezer dagen schreef hij aan een dichter, die hem een klein geschrift had toegezonden, dat hij bezwijkt onder de smarten en vernedering van een toestand, waarin Frankrijk slechts eene gelegenheid had willen zien om hem te grieven.

Volgens de jongste berigten uit Cochin-China, hebben de Anamiten zich in hunne hoofdstad teruggetrokken, en bereidt zich het Fransch-Spaansch expeditie-korps tot de overwintering voor. In de eerste dagen van Oktober zou de schout bij nacht *Page*, te Hongkong aangekomen, den vice-admiraal *Rigault de Guenouilly* komen vervangen, die dan naar Frankrijk zou terugkeeren.

ADVERTENTIËN.

*** Getrouwd:

N. K. SWEMER,
en
M. J. LUBERTI.

Leiden 16 November 1859.

*** Op den 14 November 1859, overleed te Geertruidenberg, ten Huize van haren Schoonzoon, den Heer Dr. *Titsingh*, Vrouwe JOHANNA SARA MARGARETHA BLOM, Weduwe van den WelEdel. zeer Geleerden Heer Dr. PETRUS CAMPER.

Utrecht, 15 November 1859.

Utrechtsche Schouwburg.

*** Met toestemming van het Hoofd van het Plaatselijk bestuur.

(No. 5 VAN HET ABONNEMENT.)

Op DINGSDAG 22 November 1859,
zullen de vereenigde Tooneelisten, onder directie van

J. EDUARD DE VRIES,
de eer hebben op te voeren:

ADRIENNE LECOUVREUR,

Tooneelspel in vijf bedrijven, van het Théatre Français door SCRIBE en LEGOUVÉ.

Met medewerking van de Dames ENGELMAN-BIA, KLEINE en ALBREGT-ENGELMAN, en de Heeren A. PETERS, METSCH en ALBREGT.

GEVOLGD DOOR:

De Krijgslist der Vrouwen,

Blijspel met Zang.

Om de uitgebreidheid der Voorstelling aanvang ten **HALF ZEVEN** *ure.*

PRIJZEN DER PLAATSEN: Boven Loge *f* 2.—. Beneden Loge *f* 1.50. Parquet *f* 1.25. Parterre *f* 1.—. 1e Amphitheater *f* 1.10. 2e Amphitheater *f* 0.65. Galerij *f* 0.40.

HH. Militairen in uniform op alle rangen half geld.

De plaatsen kunnen besproken worden bij den Heer J. DOESBURG, en op den dag der voorstelling aan den Schouwburg van 11—5 ure.

Zaal naast den Schouwburg.

_ Op Zondag den 20. November **1e CONCERT**, te geven door het **Muziekkorps** van het *Regement Veld-Artillerie*, onder directie van den Heer RUDERSDORFF. **(STRIJK ORCHEST).**

Aanvang ten 7½ ure. De Ondernemer
Entrée 25 Cents. J. WOLTERS.

_ De Eerste Voorlezing van Mr. J. DA COSTA, op Maandag 21 November aangekondigd, wordt, uit hoofde van ongesteldheid, **verschoven op 12 December 1859.**

METALEN KRUIS.

_ Vergadering der AFDEELING UTRECHT, op Donderdag den 24. November 1859, des avonds ten half acht ure, in het *Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen*. Het bestuur der Afd.,

Graaf NAHUYS, *President*.
A. G. J. TAETS VAN AMERONGEN, *Secr.*

_ Bij exploit van den Deurwaarder *J. C. Morren*, van den 28. October 1858, is vanwege MARIA UYTERWAAL, Huisvrouw van — en tegen JAN VAN DOORN, *Koopman te Ysselstein*, eisch gedaan tot scheiding van Tafel en Bed; ten gevolge hebbende scheiding van Goederen, volgens art. 298 van het Burgerlijk Wetboek.

Als Procureur der Eisscheresse,
J. J. VAN LEEUWEN.

_ Op Zaturdag 19 November 1859, des namiddags ten 1 ure, zullen ten kantore van den Gemeente Ontvanger te Utrecht aan de Veewaag, Jacobiekerkhof, verkocht worden een aantal in beslag genomen HONDEN.

_ Men zal op Maandag den 21. November 1859, des voorm. 10 ure, in het Gemeentehuis te Vleuten, ten overstaan van den Notaris J. J. VAN DEN HELM, gevestigd te Maarsseveen, verkoopen:

Ongeveer 10 Bunders **Griend- en Elzen Hakhout, Stikteen** en **200** gave **Populieren** en **Wilgen Boomen**, geschikt voor werkhout; alles onder Vleuten.

HOUTVERKOOPINGEN te Jutphaas.

_ *Op Woensdag 23 November 1859*, 's morgens ten 10 ure, *in het Brughuis*, ruim 120 bunders **Hoepelhout, Teen en Elzen Hakhout:**

Op Dingsdag 29 November 1859, 's morgens ten 10 ure, *op Oudegein*, extra zware **Populieren, Iepen, Eiken, Wilgen**, en eene aanzienlijke partij **drooge Stommels** en **Takkenbossen;**

Op Dingsdag 27 December 1859, 's morgens ten 9 ure, *op Plettenburg*, **200** zware **Schietwilgen** en *in den Kriekenboom*, 's voormiddags ten 11 ure, onderscheidene perceelen **Elzen- en Esschen Hout.**

Alles te bevragen ten kantore van den Notaris DE BALBIAN VAN DOORN, te Utrecht.

_ Men is voornemens op Woensdag den 23. November 1859, 's middags ten 12 ure, in »*het Schippershuis*" te Wijk bij Duurstede publiek te verkoopen: Een UITERWAARD, groot 3 bunders 35 roeden en 40 el, gelegen te Wijk bij Duurstede, nabij den Lekdijk, tusschen de eigendommen van het Gasthuis, de R. C. kerk en den Heer *Munter*. Dadelijk te aanvaarden. Nader onderrigt te bekomen ten kantore van den Notaris IMMINK, te Amerongen.

_ Men zal op Zaturdag den 26. November 1859, des namiddags ten 5 ure precies, in het lokaal van Verkoopingen, achter St. Pieter, te Utrecht, in het openbaar verkoopen:

Eene Hecht-Sterke, zeer goed Betimmerde en allezins wel onderhoudene DUBBELE HEERENHUIZINGE, met Grond, Plaats, Tuin en verder aanbehooren, staande en gelegen te Utrecht, aan de Zuidzijde van de Minrebroederstraat, en strekkende van daar tot aan de St. Annastraat, waar ook een uitgang en vroeger Stal en Koetshuis, thans Tuin- en Mangelkamer is, wijk G, N°. 501, groot 4 Roeden, 20 Ellen. Het huis heeft voorts drie Benedenkamers, waaronder eene Zaal en Suite, vijf Bovenkamers, waarvan vier in elkander loopen en allen op den gang uitkomen; verder boven nog vier Kamers en Zolders, Keuken, vijf bekluisde sterke Kelders en vele gerijfelijkheden. Te aanvaarden 1 Mei 1860 of vroeger, zoodals zal worden overeengekomen.

Breeder bij aanplakbilletten omschreven; te bezigtigen als daarbij is vermeld en nader onderrigt te bekomen ten Kantore van den Notaris DWARS.

_ **HOUTVERKOOPING te Beukbergen onder Zeyst.** Dingsdag 29 November, 10 uur, van **Eiken Hakhout** en **Sparren Dunsel**, waarbij **Bloem- en Boonstaken**, en eenige **gekakte Sparren.**

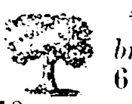

_ **HOUTVERKOOPING** op *Oostbroek* in de gemeente de Bilt, Dingsdag 6 December 1859, des voormiddags ten 10 ure, van eene mooije partij **Eiken, Beuken, Iepen, Esschen, Populieren** en 4 perceelen liggende **Wilgen Stammen**, circa 2 bunders **Elzen en Esschen Hakhout**, en ongeveer 40 perceelen drooge **Takkenbosschen** en **Spaanders.** Informatien op de plaats, alsmede ten kantore van den Notaris SCHADEE te Zeijst.

_ Op Zaturdag 10 December 1859, 's avonds ten 5 ure, zal te Utrecht, achter St. Pieter, F 363, worden geveild:

Een aanzienlijk HEERENHUIS met Koetshuis en Stal, Erf en Grond, te Utrecht achter St. Pieter, op den hoek van het St. Pieterskerkhof, wijk F 361, kadastraal, sectie B no. 155. Huis, Erf en Stal, groot vijf roeden 60 ellen. Het Huis bevat, behalve marmeren Voorhuis en Gang, ruime verwulfde Kelders en groote Zolders, onderscheidene Zalen en Vertrekken, de meesten en suite, behangen en geplafonneerd, en voorts alle vereischte gerijfelijkheden; het is dadelijk te aanvaarden. Het Koetshuis en de Stal met goeden Hooizolder, is verhuurd tot 1 Mei 1860. Nadere inlichtingen te bekomen ten kantore van den Notaris DE BALBIAN VAN DOORN te Utrecht.

VERKOOPING
eener beste
UITERWAARD,
bijzonder gunstig gelegen tot oprigting eener
STEENBAKKERIJ.

_ Op Dingsdag den 3. Januarij 1860, des voormiddags ten 10 ure zal ten Huize van *H. E. van Brummelen*, Kastelein in het Logement *het Schippershuis* te Wijk bij Duurstede, ten overstaan van den Notaris HERMSEN, gevestigd te Houten, publiek worden geveild:

De UITERWAARD genaamd de *PONSCHE* of *BIJNOMSCHE WAARD*, groot 21 Bunders 81 Roeden 80 Ellen, waarin zich puik beste Steenaarde bevindt en bijzonder gunstig gelegen tot oprigting eener Steenbakkerij, gelegen onder Amerongen aan de rivier den Rijn over het Mauriksche Veer.

Breeder bij gedrukte Notitien en Billetten, en nader onderrigt te bekomen ten kantore van den Notaris HERMSEN en bij den Heer F. A. BONTE te Wijk bij Duurstede.

PUBLIEKE VERKOOPING
VAN
AANZIENLIJKE RENTEGEVENDE
LANDGOEDEREN,
ZIJNDE DE
Ridder Hofstad BERKESTEIN,
EN HET
Landgoed COLLAND,
gelegen onder
AMERONGEN, provincie Utrecht,
te zamen groot 140 bunders.

_ Op Dingsdag den 3. Januarij 1860, des voormiddags ten 10 ure, zal ten huize van *H. E. van Brummelen*, Kastelein in het Logement *het Schippershuis*, te Wijk bij Duurstede, ten overstaan van den Notaris HERMSEN, gevestigd te Houten, publiek worden geveild:

De RIDDER HOFSTAD *BERKESTEIN*, met de daarbij behoorende 50 bunders uitmuntend beste Uiterwaarden, kapitale Boeren Hofstede, met beste Boomgaarden, Wei-, Bouw- en Boschlanden, te zamen groot 95 bunders.

En het LANDGOED *COLLAND*, bestaande in eene nieuw gebouwde Huizinge met uitmuntend beste Boomgaarden, Eiken, Elzen en Esschen Bosschen, Lanen beplant met Eiken en andere opgaande Boomen, Wei- en Bouwland, te zamen groot 42 bunders.

Alles staande en gelegen onder Amerongen, aan beide zijden van den Lekdijk Bovendams.

Deze Goederen zullen eerst in perceelen en daarna in massa's worden geveild.

Breeder bij gedrukte Notitien en Billetten en nader onderrigt te bekomen bij voornoemden Notaris HERMSEN te Houten.

_ Eene WEDUWE, P. G. biedt zich aan, tot het geven van **onderrigt** in het maken van Japonnen, Mantels enz. aan Jonge Jufvrouwen ten hunnen huize. Hierop reflecteerenden gelieven zich te adresseren onder letter M. aan het bureau dezer Courant.

LEES HIER!!!

_ A. VAN BATENBURG, Vleeschhouwer en Spekslager, heeft de eer zijnen geachten begunstigers te berigten, dat hij thans het **beste Vleesch** kan leveren tegen **60** en **65 Ct.** het Ned. pond, **Varkensvleesch 55 Ct.** Hamburgerstraat over de Luthersche kerk.

STERIOSCOOP-PLAATJES.

_ Heden ontvangen eene **nieuwe collectie** tot billijke prijzen, alsmede een grooten voorraad **Speelkaarten** van af per dozijn piquet of Jas 50 Ct., Hombre *f* 1.15, Whist *f* 1.40. Voor bovenstaande alsmede voor alle **Kantoorbehoeften** beveel ik mij minzaam aan. Men gelieve goed op het adres te letten: J. MADO aan de Jansbrug No. 39.

_ De ondergeteekende berigt aan zijne geëerde begunstigers, dat hij heden heeft ontvangen de ouds vermaarde **Rotterdamsche Gerookte Zult**, welke (voor zoo ver hij weet) in deze ... nog niet bekend is, tevens heeft hij ontvangen ... nieuw **Gerookt Vleesch**, puike **Sau... de Boulogne**, als ook puike **Gelder... Worst** en hetgeen verder tot zijn vak behoort.

A. VAN DER MOST VAN SPIJK.
Schoutsteeg.

Departement Utrecht der Maatschappij tot bevordering van Nijverheid.

_ Van wege dit Departement zal gedurende dezen winter onderwijs gegeven worden in het Machine Teekenen; Dingsdag en Vrijdag avond van 7 tot 9 uur, in het gebouw van Kunsten en Wetenschappen. — De lessen zullen een aanvang nemen Vrijdag den 2. December e. k. en eindigen in het laatst van de maand April 1860.

De prijs van dit onderwijs zal zijn *f* 2.50 gedurende den geheelen winter. De leerlingen zullen den ouderdom van 16 jaren moeten hebben bereikt en eenigzints in het regtlijnig teekenen moeten bedreven zijn.

Inlichtingen zijn alle werkdagen tot des namiddags 2 uur te verkrijgen bij den Heer K. M. VAN LOOP buiten de Waard-Barrière.

1959 – 1995, enz.

_ Niets duidelijker: Zoowel als de Staat als het nageslacht verpligt is eikenboomen te planten, moet hij spoorwegen aanleggen, en dat wel door de woeste streken, opdat geene kostbare akkers of weilanden verwoest worden en ook aldaar steden en dorpen verrijzen. Utrecht is reeds, ten ... van Meester BETZ, half centraal-punt. Dus: eerste jaar van *Utrecht naar Deventer* met ... ken van *Apeldoorn naar Harderwijk* en *naar Dieren*. Het tweede jaar van *Deventer naar de grenzen*. ... derde jaar van *Utrecht naar den Bosch*, enz. ... dan willen wij den **Staat** te gemoet treden ... **vijf duizend gulden** als vijftigjarige renten ... 5 pct.

WAARNEMINGEN, gedaan op het Koninklijk Nederl. Metoorologisch Observatorium te Utrecht. (*Zonnenburg*)

Nov.	Uren.	Wind- rigt.	Wind- kr. N a.	Barom. bij 0°.	Ther F.	Afwijk. d.Temp.	Vochtigh.	Gev. regen.	Opmerkingen
17	2	ono.	2.5	767.09	34.2	—10.4	0.85	0.	Betrokken
	0	ono.	0.5	69.62	32.9	— 7.0	0.86	0.	Idem.
18	8	z.	0.0	72.14	31.8	— 7.6	0.96	0.	Zw bewolkt

PRIJZEN DER EFFEKTEN.

AMSTERDAM 17 November 1859.

NEDERLAND.					
Werkel. Schuld	$2\frac{1}{2}$	pCt.	$63\frac{1}{2}$	$63\frac{11}{16}$	
dito dito	3	„	$75\frac{3}{8}$	$75\frac{1}{2}$	
dito dito	4	„	97	$97\frac{3}{16}$	
Handelmaatschappij . .	$4\frac{1}{2}$	„	$126\frac{1}{8}$		
BELGIE.					
Certifik. bij *Rotschild* .	$2\frac{1}{2}$	pCt.	$51\frac{7}{8}$		
SPANJE.					
Obligatien	$1\frac{1}{4}$	pCt.	$32\frac{3}{16}$	$32\frac{1}{4}$	
Binnenl. Schuld	3	„	$41\frac{11}{16}$		
Amortisable			11		
PORTUGAL.					
Obligatiën	3	pCt.	$43\frac{1}{4}$		
dito 1856/59 . . .	3	„	$41\frac{3}{4}$	$41\frac{7}{8}$	
RUSLAND.					
Oblig. bij *Hope en C°*.	5	„	$103\frac{3}{4}$		
Certifikat. 1831 & 1833	5	„	$84\frac{7}{8}$		
Certifikaten 1840 . . .	4	„	$80\frac{7}{8}$	81	
Cert. bij *Stieglitz* . . .	4	„	$80\frac{3}{4}$	$80\frac{7}{8}$	
„ „ N.	4	„	$80\frac{1}{4}$	$80\frac{5}{16}$	
dito 5e Serie	5	„	$89\frac{3}{4}$	$89\frac{7}{8}$	
dito 1855 6e Serie . .	5	„	$99\frac{3}{4}$	$99\frac{13}{16}$	
dito Adm. te Londen	$4\frac{1}{2}$	„	$95\frac{1}{4}$		
dito dito	3	„	$63\frac{7}{8}$		
Inschrijv. in Assign. .	6	„	$62\frac{1}{8}$		
Certifik. van Assign. .	6	„	$62\frac{1}{2}$	$62\frac{3}{8}$	
POLEN.					
Aand. 1835, fl. 500			157		
Obligatiën	4	pCt.	$77\frac{7}{8}$	78	
PRUISSEN.					
Obligatiën	5	„	$101\frac{5}{8}$		
OOSTENRIJK.					
Oblig. Metaliek	5	pCt.	$53\frac{7}{8}$	$53\frac{5}{8}$	
Oblig. Rente Am. . . .	5	„	$73\frac{1}{8}$		
dito dito Nat. 1854 . .	5	„	$57\frac{5}{16}$	$57\frac{1}{2}$	
dito dito	$2\frac{1}{2}$	„	$28\frac{3}{8}$		
AMERIKA.					
Ecuad. Oblig. 1855 . .	1	„	$14\frac{11}{16}$	$14\frac{7}{8}$	
Venez. Oblig.	3	„	$26\frac{3}{8}$	$26\frac{7}{16}$	
Grenada, Oblig. . . .	$3\frac{1}{4}$	„	$14\frac{5}{8}$	$14\frac{11}{16}$	
Mexiko, Obl.	3	„	$20\frac{1}{2}$	$20\frac{9}{16}$	
N.-Am. Illin. Obl. C. B.	7	„	$79\frac{1}{4}$		

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZOON.

Bijvoegsel bij No. 275 van de Utrechtsche Prov. en Stads-Courant.

Provinciale Staten van Utrecht.

Vervolg der zitting van Donderdag 3 November.

De heer *Menso* doet opmerken, dat vermits het veenderij-bestuur geen omslag doet en slechts beschikt over in kas zijnde gelden, het denkbeeld der komm. dan ook zeer rationeel is, dat als die gelden verbruikt zijn, de verdere kosten moeten komen ten laste van het waterschap; en dat men toch met de gelden niet te kwistig zal omspringen wordt daardoor gewaarborgd, dat dezelfde personen die belast zijn met de uitgaven wegens de veenderijzaken, ook de polderlastigen zijn in de waterschappen.

De beraadslagingen worden alsnu gesloten en voorstel no. 9 met 29 stemmen tegen die der HH. *H. Verloren*, *Story v. Blokland* en *v. d. Poll* aangenomen.

De heer *v. Bel* gelooft, dat het beginsel in art. 4 voorgesteld zal worden goedgekeurd; doch meent, dat het in sommige gevallen misschien aanleiding tot moeijelijkheden zou kunnen geven, en het daarom niet ondoelmatig is, het regt te geven tot hooger beroep. In de afdeelingen is los daarheen geworpen het denkbeeld, dat hooger beroep te geven op den koning; men heeft er toen niet over gedacht of men daartoe wel het regt had. De vergadering heeft dit echter vroeger reeds aangenomen bij het algemeen reglement op de waterschappen en Spr. zal er dus niet verder op terugkomen. Hij heeft het woord gevraagd, omdat hij meent, dat in het artikel eenige wijziging zal noodig zijn; in de 2. al. van art. 4 wordt gezegd, dat de besturen binnen eene maand na *dagteekening* van het besluit van Gedep. Staten daarvan bij den koning in beroep kunnen komen; Spr. gelooft dat men heeft willen overnemen, wat bepaald was bij de wet van 185. op de waterschapsbesturen, maar daar is het juister uitgedrukt, daar wordt ook een termijn gesteld, eene maand nadat het besluit aan de betrokken besturen bekend is gemaakt, en dat acht Spr. billijker; het zou toch kunnen gebeuren dat de termijn verstreek zonder dat de kennisgeving gedaan ware. Spr. meent ook dat Gedep. Staten onmiddelijk van het beroep kennis dienen te krijgen, opdat niet inmiddels worde voortgegaan met het bevolen werk. Spr. stelt dus voor, de tweede alin. aldus te lezen: »Het zal aan de veenderijbesturen vrijstaan, van het daartoe strekkend besluit van Gedep. Staten binnen eene maand, nadat het ter hunner kennis is gebragt enz.", en aan het slot toe te voegen: »Van de voorziening in hooger beroep wordt terstond door hen aan Gedep. St. mededeeling gedaan."

De heer *Metelerkamp* geeft den heer *v. Bel* in bedenking de woorden van art. 8 der wet op de waterschapsbesturen te bezigen: »na den dag waarop door hen de beslissing van Gedep. St. is ontvangen," als wanneer de komm. het amendement overneemt.

De heer *v. Bel* zich hiertoe bereid verklaard hebbende, wordt het aldus gewijzigd art. 4 in stemming gebragt en met algemeene stemmen aangenomen, waarop ook het 3e voorstel zonder omvraag wordt aangenomen.

De zitting wordt alsnu gedurende een kwartieruurs geschorst.

De zitting hervat zijnde worden de voorstellen no. 6, 7, 8, 10 en 11 zonder omvraag aangenomen.

In art. 26, alinea 3, wordt achter de woorden „verslag van den staat der veenderij-fondsen" ingelascht: „*en de gespecificeerde opgave der tot op die dagteekening onafgehaalde renten.*" (Zie de memorie van toelichting van Gedep. Staten).

De heer *Ram* vraagt of hier alleen de onafgehaalde renten over het dienstjaar bedoeld worden, dan wel ook die van alle vorige jaren.

De heer *Cordes* zegt, dat dit voorstel slechts gedaan wordt om meer eenheid in het reglement te brengen. De bepaling is overigens reeds bij het huishoudelijk regl. van het bestuur voorgeschreven. Gedep. St. hebben in der tijd alle reden gevonden, om bekend te blijven met de renten die niet worden afgehaald, en de bepaling heeft dus niet alleen betrekking op die over het loopend jaar, maar ook van alle voorgaande jaren.

De heer *Ram* stelt voor, er bij te voegen »over het loopende dienstjaar." Wordt er rekening gedaan, dan behoeft niet elk jaar die massa te worden overgeschreven.

De heer *Cordes* meent, dat de woorden van het voorstel, *de gespecificeerde opgave* de bedoeling duidelijk aantoonen. Wanneer gesproken wordt van de tot op dien dag verschenen renten, dan spreekt het van zelf, dat als men op de rekening van 1858 ze van dat jaar opgeeft, en er zijn nog van 1856 en 1857, men er die ook bijvoegt.

De heer *v. Bel* acht het zeer doelmatig, dat men wete, hoe de ware staat van zaken is. Ook strekt het ter vergemakkelijking bij de oproeping.

De heer *Menso* merkt aan, dat wat heden onafgehaald is, over een jaar afgehaald kan zijn, zoodat die onafgehaalde gelden dus ieder jaar kunnen veranderen, en men zou, als de opgave slechts van het afgeloopen dienstjaar geschiedde, kunnen meenen, dat voor *f* 1000 onafgehaalde renten in kas ware, terwijl reeds *f* 700 of *f* 800 er van waren uitbetaald.

De heer *Ram* zegt, dat zijn voorstel alleen strekt tot vermindering van schrijfwerk. Wanneer renten worden afgehaald, wordt die som natuurlijk in uitgaaf gebragt.

Het amendement van den heer *Ram* geen ondersteuning vindende, wordt voorstel no. 12 met het volgende zonder omvraag goedgekeurd.

Art. 28 zal luiden als volgt:

„De penningmeester, met het innen der waarborg- en „konsignatie-penningen belast, zal daarvoor van de inleg„penningen genieten $2\frac{1}{2}$ pCt. en voor de uitbetaling der „rente gelijke $2\frac{1}{2}$ pCt.

„Hij kan bij de eerste afgifte der renversalen of water„brieven aan de verveeners in rekening brengen 40 cents „voor ieder stuk, behalve teruggave van zegel- en regi„stratie-regten.

„Door het opmaken der jaarlijksche rekening zal niet „meer dan vijf gulden in rekening mogen geleden worden."

De heer *Cordes* zegt, dat hierbij zou behooren gevoegd te worden het 2e gedeelte van de 3e al. van art. 31, die daar vervallen is verklaard. Volgens de inlichtingen van een lid der komm. zou zoodanige akte van aanbreng niet bestaan en dus de daarvoor noodige uitgaaf vervallen. Door Spr. zijn echter later informatien ingewonnen, dat wel geen akte van aanbreng bestaat, maar dat, als de waarborgbrief geteekend is door den president en sekretaris, de houder zich er mede naar den penningmeester begeeft en den brief doet registreren, ten einde in het vervolg bij den penningmeester de renten te kunnen ontvangen. Men zoude de bezoldiging die thans daarvoor verstrekt wordt moeten behouden, en de volgende al. daarbij dienen te voegen. »Bij »aanvraag tot insteking van een nieuw stuk land, »waarvoor nog geen konsignatie of verwaarborging heeft »plaats gehad, zal hij voor de uit te geven akte van »aanbreng mogen vorderen 40 cents, behalve de res»titutie voor zegels en registratie."

De heer *Ram* zou in overweging geven die bepaling aldus te doen luiden: »hij is verpligt de renversalen te teekenen, enz."

De heer *Cordes* wijzigt zijn voorstel aldus: »hij is verpligt de renversalen of waterbrieven voor gezien te teekenen en mag daarvoor aan den houder in rekening brengen, enz."

De heer *Bastert* kan zich hiermede niet vereenigen. Gaat men den inhoud van het reglement na, dan moet, volgens art. 22 tot het ontvangen van waarborg- en konsignatiepenningen, de penningmeester zitdagen houden, en dan moeten bij de betaling der waarborg- en konsignatiepenningen volgens art. 23 aan de veenlieden renversalen worden uitgegeven, en heeft de sekretaris met de waterbrieven niet te maken; de penningmeester is de rekenpligtige man, die ook de borgtogt gesteld heeft. Spr. weet veenderijen, waar de waterbrieven worden geteekend door den voorz. en den penningmeester, en dat komt hem veel regelmatiger voor. Nu leest Spr. in het voorstel der komm., dat hij zal genieten 40 cents, maar daar komt geen nadere registratie bij te pas, want die waterbrief is het duplikaat van het register. De penningmeester zou dus dubbel betaald worden, als men er bij voegde »voor de akte van aanbreng" 't welk een denkbeeldig stuk is.

De heer *Menso* gelooft, dat de zaak in eens ware uitgemaakt, door de 2. al. te lezen: Hij zal de reisverhalen of waterbrieven afgeven en daarvoor genieten enz.

De heer *Cordes* verklaart zijn voorstel in te trekken.

De heer *Ram* merkt aan dat volgens den tegenwoordigen toestand de waterbrief wordt afgegeven door het bestuur en niet door den penningmeester.

Het voorstel wordt zonder omvraag aangenomen even als het volgende.

In art. 30 te lezen, in plaats van „*eene boete van f 50,*" „*eene boete van f 30 tot f 50.*"

De heer *Menso* zegt, dat als hij nagaat dat er een besluit bestaat van 1819, waarbij het verboden is te verveenen zonder konsent, dit toch iets meer betreft dan van een konsent voorzien zijnde te vergeten er aangifte van te doen. Dat besluit nu van 1819 valt in de termen der wet van 1818, volgens welke eene boete van *f* 10 tot *f* 100 gulden kan worden opgelegd. De regter heeft dus de vrijheid om bij verveening zonder konsent eene boete van slechts *f* 10 op te leggen, en nu zullen de Staten bepalen, dat als iemand dit konsent heeft en geen aangifte doet eer hij dat tot uitvoering brengt eene boete van *f* 30 tot *f* 50 zal beloopen. De bepaling van het minimum komt Spr. in dien en alle verdere artikelen veel te hoog voor, en hij gelooft dat men daarom beter deed een minimum van *f* 5 en een maximum des noods van *f* 75 aan te nemen. Spr. wil gelooven, dat er nu vele gevallen kunnen voorkomen, waarin het verzuim kwaadwilligheid en opzettelijke nalatigheid is, maar meestal zullen het toch kleinigheden zijn, die de regter liever zou vrijspreken, terwijl hij er nu eene boete van *f* 30 voor zal moeten opleggen, terwijl het meerdere gestraft kan worden met eene boete van slechts *f* 10.

De heer *Metelerkamp* herinnert, dat het vroeger regl. zelfs geen minimum aannam, en dat bij gelegenheid dat het behandeld is, hij dat punt heeft verdedigd, waarop de heer *Menso* nu terugkomt, doch zonder dat de verg. zich met zijn gevoelen heeft vereenigd.

De heer *Cordes* verklaart zich tegen het gevoelen van den heer *Menso*, omdat het hier eene kapitale overtreding geldt en men bij aanneming van een lager minimum zijn voordeel zou kunnen doen met zich te laten beboeten. Spr. moet dus er op aandringen dat het minimum blijve gelijk het bepaald is

De heer *Menso* stelt voor, de boete te bepalen van 5 tot *f* 50.

De heer *v. Bell* ondersteunt het gevoelen van den heer *Menso*. De zaak is reeds in 1852 behandeld, toen door den heer *v. Dam* hetzelfde gevoelen is voorgestaan; de groote meerderheid echter was er tegen, omdat men vreesde, dat de regter zich zou laten wegslepen door een gevoel van medelijden, en altijd het minimum opleggen. Spr. weet bij ondervinding, dat wegens het verveenen zonder konsent van hooge gronden, boeten zijn opgelegd tot een minder bedrag dan nu wordt voorgesteld, en nu is Spr. het eens met den heer *Menso*, dat het verveenen zonder konsent een veel zwaarder misdrijf is dan het niet observeren eener formaliteit, en dat als men in het eerste tot eene lagere straf kan afdalen, men daar waar het misdrijf minder is, niet verpligt moet worden eene hoogere boete op te leggen.

De heer *Metelerkamp* merkt op dat, hoezeer het eene waarheid is, dat de regter de mindere straf kan uitspreken, hij toch ook hoogere boeten, tot *f* 100 kan opleggen. Spr. merkt nog op, hoezeer wetende dat het besluit van 17 Febr. 1819 niet meer ten aanzien der toepassing van de straf geldig is, bij dat besluit toch het verveenen van hooge of lage gronden gestraft werd met eene boete van *f* 100

De heer *Bastert* weet niet dat dit besluit niet meer van toepassing is, en hierop voortredenerende moet hij opmerken, dat daar eene vaste boete van *f* 100 is bepaald op het verveenen zonder de koninklijke toestemming, en dat men dan veilig hier kan aannemen van *f* 30 tot *f* 50. Maar buitendien, al ware het bij de rijkswet bepaald van *f* 10 tot *f* 100, dan is dat nog geen noodzakelijke grond voor de Staten om hunne boete daarnaar in te rigten.

De heer *v. Beek Calkoen* zegt dat het koninkl. besluit van 1819 hierbij niet te pas komt, daar het betrekking heeft op het geval, dat men zou verveenen op eene plaats waar geen koncessie is gegeven, maar hier wordt gesproken van in eene gekoncessioneerde streek te verveenen zonder aangifte. Ware het anders dan zou de zaak in dit reglement niet mogen geregeld worden. Spr. heeft bezwaar tegen het nog lager stellen der boete, omdat hij zich niet kan voorstellen, dat hier verzachtende omstandigheden kunnen plaats hebben. Ieder die veenen gaat moet wel weten of hij aangifte gedaan heeft of niet, en heeft hij het niet gedaan, dan is het omdat hij het niet heeft willen doen.

De heer *Menso* gelooft dat er wel verzachtende omstandigheden kunnen bestaan; maar bestaan ze niet, waarom zal dan de regter ze aannemen? Spr. blijft er bij, dat hij het eene inkonsekwentie acht dat als voor het meerdere eene boete van *f* 10 kan worden opgelegd, het mindere met *f* 30 zal moeten worden gestraft.

Den heer *v. Beek Calkoen* komt het voor, dat de *ratio legis* in de beide zaken verschillend is. Spr. kan zich zeer goed voorstellen, dat men in de onzekerheid kan verkeeren, of de streek waarin men veen wil uitgraven, van dien aard is dat een konsent noodig zou zijn; de *species facti* kan hij zich daarbij van zoo twijfelachtigen aard voorstellen, dat werkelijk eene vergissing kan plaats hebben; maar het geval hier bedoeld is zoo duidelijk afgebakend, dat men weet als men eenmaal in een polder is, men de policie-verordeningen moet nakomen.

De heer *Wijers* kan zich niet met het gevoelen van den heer *Menso* vereenigen, voornl. omdat hij meent, dat het alleen de vraag is, welke straf verdiend wordt. Spr. heeft voor zich het voorstel der kommissie die, na onderzoek der zaak, meent *f* 30 als minimum te moeten voorstellen. De heer *Menso* meent een lager minimum te moeten stellen, omdat de wet in een ander geval, dat hem zwaarder voorkomt, een geringer minimum heeft gesteld. Moest men de zaak geheel regelen, en ware men begonnen met voor eene zwaardere zaak een lager minimum te stellen, dan zou Spr. zeggen, dat de konsekwentie meêbragt, voor eene minder zware zaak een minder minimum te bepalen. Die andere wet echter is nu door de bevoegde autoriteit daargesteld en kan door de staten niet veranderd worden, maar zij kunnen regelen wat in hunne bevoegdheid is, en dan meent Spr. dat het minimum niet laag moet gesteld worden.

De heer *Broers* meent, dat men het voorstel der komm. moet behouden zonder in vergelijking te treden met mindere boeten door de wet bepaald, en wel omdat het geval waarop hier de boete gesteld is, zich meermalen kan voordoen, terwijl het andere geval, waarop het minimum van *f* 10 kan gesteld worden, zeldzaam is, en het van belang is aan het eerste krachtdadig de hand te houden.

De heer *v. de Poll* zegt, dat welligt in hooge veenen eene overtreding van dit artikel door vergissing kan plaats hebben, doch dat de bepaling voorn. toepasselijk is op de lagere veenen, en wil men de zaak dáár kontroleren, dan moet men met kracht de hand aan het artikel houden.

De heer *Menso* zegt, naar aanleiding der opmerking van den heer *Broers*, dat men ook elk jaar pogingen kan gaan doen, om zonder konsent te verveenen, zoodat men dan gelijk staat met dengeen, die, gelijk de heer *Broers* voorstelt, niet aangeeft. Spr meent, dat men in beide gevallen even krachtig is om de overtredingen tegen te gaan.

Het voorstel van de heer *Menso* wordt alsnu verworpen met 22 stemmen tegen die der heeren *v. Bel*, *de Kock*, *v. Reede tot ter Aa*, *de Muralt*, *Menso*, *Harmsen*, *Boer* en *v. Hardenbroek v. Lockhorst*, en het voorstel onveranderd aangenomen.

Art. 30 zal gelezen worden als volgt:

„De sekretaris zal van de aangiften tot verveening, „waarover in het vorige artikel is gehandeld, een behoorlijk „register moeten aanhouden, met aanteekening van hetgeen „bij art. 21 is gevorderd.

„Hij zal, voor het af te geven bewijs of bewijzen aan „denzelfden persoon, voor alle perceelen, die gelijktijdig „zijn aangegeven, te zamen kunnen vorderen 30 cents.

„De aanvragen na den afloop van den zitdag geschie„dend, zal hij daarvoor 60 cents mogen rekenen.

„Voor het bijwonen van elke inspektie zal de sekre„taris als daggeld genieten *f* 1.60.

„Voor het aanhouden der registers en voor de verdere „werkzaamheden, de veenderij betreffende, wordt aan den „sekretaris toegekend 2 cents van elke 10 □ ellen afsnijding,

„te voldoen door de veenlieden, bij hunne jaarlijksche „aangiften."

De heer *v. d. Poll* merkt aan, dat in de laatste alinea een andere wijze van betaling wordt voorgesteld; Spr. zou daarin geen bezwaar vinden, als ongelijke diepte van het veen niet een aanmerkelijk verschil te weeg bragt. Het komt Spr. dus voor, dat de vroegere wijze meer overeenkomstig het genot was, dat men er van had.

De heer *Bastert* zegt, dat, zoo geen vaste belooning wordt toegekend, telkens de diepte van het veen zou moeten worden uitgemeten. De komm. zegt in haar rapport ook: »Wanneer bij de berekening der waarborg- en konsignatie-gelden, die som *f* 300 tot *f* 500 per bunder beloopen, alleen de afsnijding en niet de diepte van het veen in aanmerking komt, dan gelooven wij niet, dat ons onderwerpelijk voorstel, op datzelfde beginsel gebouwd, drukkend kan genoemd worden, daar het slechts *f* 20 uitgave per bunder vordert." De berekening waarop het voorstel gegrond is, is dat 100 vierk. ellen veenslik gelijk staan bij eene gemiddelde diepte van het veen met 7½ el afsnijding.

Zonder omvraag wordt het voorstel met het volgende aangenomen.

De aanhef van art. 33 zal luiden als volgt:

„Alle verveeningen binnen den afstand van 45 ellen van „polder- en gemeente-scheidingen, publieke of gemeene „wegen, vaarten of weteringen, kaden, dijken, enz.

De heer *Ram* stelt voor de woorden »en weteringen" weg te laten. In het thans bestaande regl. wordt deze verbodsbepaling niet aangetroffen en de veenlieden zijn mitsdien niet verpligt van de weteringen met hunne verveeningen 45 ellen verwijderd te blijven. Den vergevorderden toestand der verveeningen in aanmerking nemende, zou Spr. het zeer hard vinden, wanneer de veenlieden daartoe verpligt werden. Zoodoende zouden de perceelen langs weteringen gelegen aanmerkelijk in waarde verliezen.

De heer *v. d. Poll* kan zich geheel met dit denkbeeld vereenigen. Gold het nieuwe verveeningen dan zou Spr. de bepaling zeer doelmatig vinden, maar nu de veenderijen 200 jaren bestaan, moet men niet met een pennenstreek uitsluiten wat vroeger geoorloofd was te verveenen; te meer daar in verschillende polders op zeer kleine wateren, die niet meer dan sloten zijn, het woord *wetering* wordt toegepast, zal het aanleiding geven tot verschillende onaangenaamheden.

De heer *Broers* ondersteunt het amendement, daar hij het eene groote hardheid vindt, dat woord er in te brengen, om de gevolgen, die het na zich kan slepen. Er zijn vele eigenaars van veenen, die den grond gekocht hebben in een tijd, dat zoodanig verbod niet bestond, en die zullen dus niet alleen in hun regt verkort worden, maar tevens groote schade lijden.

De heer *Bastert* geeft toe, dat de bijvoeging niet van belang ontbloot is; de komm. is echter van de noodzakelijkheid der opname overtuigd. Men neme aan dat zich een kade of dijk, tot het waterschap zelf of tot een ander waterschap behoorende, ten westen van den veenpolder bevindt, en dat voor die kade oostwaarts eene wetering ligt; nu is de geest van het reglement, dat vóór zoodanige kade 45 el moeten blijven liggen, ten einde te beletten, de de veenplas haar nadere. Ligt nu tusschen die kade en het land eene wetering en begint men van de kade te meten, dan is het duidelijk, dat de breedte van de wetering van de 45 el moet worden afgetrokken, en er dus geen 45 el land zouden overblijven. Men zegt het is onbillijk, maar Spr. verwijst naar het verslag der komm. waar staat, dat er afzonderlijk bij den legger zal worden uitgemaakt, welke de weteringen zijn waarop het artikel van toepassing is. De ingelanden zullen in de gelegenheid zijn hunne bezwaren daartegen kenbaar te maken. Niet alle weteringen zullen in die regeling worden begrepen, maar alleen die waarbij het noodzakelijk is; de Middelwetering in Breukelenveen bv., gelooft Spr. dat niet op den legger zou behoeven gebragt te worden.

De heer *Ram* merkt aan, dat de heer *Bastert* geenszins aangetoond heeft, dat het voorstel niet onbillijk zoude zijn.

De heer *Cordes* zegt, dat wanneer er kaarten gemaakt zullen worden, de weteringen die midden door eene veenderij loopen en niet begrensd zijn door kaden of dijken, daarop zeker niet gebragt zullen worden. De bepaling slaat inzonderheid op vaarten, die belendende dijken besproeijen.

De heer *Broers* blijft er bij, dat het beginsel hard is. Spr. stelt, dat de bepaling tot ééne wetering wierd beperkt, dan kan toch die hardheid nog zeer groot zijn. Vroeger is men niet van dat begrip uitgegaan, en voor zoo ver hem bekend is, hebben de veenderijen er nog geen schade bij geleden. De heer *Bastert* heeft echter op een plas gewezen dien men eerder zou wenschen dat wierd droog gemaakt, want er is zeker geen, ten aanzien waarvan vroeger zoovele overtredingen hebben plaats gehad.

Het voorstel van den heer *Ram* wordt verworpen met 16 stemmen tegen die der HH. *Voet*, *v. d. Poll*, *Wijers*, *Hardenbroek v. Lockhorst*, *Harmsen*, *Menso*, *v. Bel*, *Broers*, *Godin de Pesters*, *de Kock*, *Strick v. Linschoten*, *v. Reede tot ter Aa*, *de Muralt* en *Ram*.

Het voorstel wordt daarna onveranderd aangenomen.

In art 33, alinea 1, in plaats van de woorden „ten zij de eigenaar bewijze," te lezen: „*ten zij het blijke.*"

De heer *Menso* vraagt, of men hier eene strafregtelijke verantwoordelijkheid kreëert van den eigenaar voor zijne onderhoorigen. Is dat het geval niet dan zal hij zijn medepligtige of mededader volgens het strafregt, of verantwoordelijk persoon volgens het burgerlijk regt, maar wanneer de eigenaar op zich zelven staat en een knecht van hem handelt in overtreding van het voorschrift van het veenreglement, wat kan het, vraagt Spr., dan afdoen, dat hij aansprekelijk is, tenzij blijke dat het buiten zijn last of medeweten is geschied? De kwestie, meent hij, zal een onderzoek bij den regter kunnen uitmaken en wanneer blijkt, dat hij medeschuldig is, dan zal hij gestraft kunnen worden, en dan zijn het niet de Staten maar is het de regter die moet oordeelen omtrent de gebleken schuld of onschuld van den beklaagde.

De heer *Metelerkamp* zegt, dat de bepaling, waar tegen de heer *Menso* opkomt, reeds in het vorig reglement bestond, en de komm. haar heeft overgenomen, omdat het gebeuren kon, dat de eigenaar niet de noodige zorg heeft gehad, dat de overtreding niet op zijn land plaats vond.

De heer *v. d. Poll* kan zich met het voorstel der komm. vereenigen, omdat art. 33 op het oog heeft het geval, dat van akkers verveend wordt, en het dan natuurlijk is te vermoeden, dat de eigenaar, die er welligt het meeste voordeel van heeft, strafschuldig is. Daarom moet het bewijs van het tegendeel geleverd worden. Hij zou een arbeider kunnen aanzetten om het te verrigten, en de regter moet dus beoordeelen of die uit eigen beweging gehandeld heeft, dan wel door den eigenaar er toe aangezet is.

De heer *Broers* zou er zeer voor zijn, te behouden de woorden »tenzij" enz. Spr. herinnert zich, dat bij het maken van het bestaande reglement die zaak besproken is en grondde zich de bepaling op de overtuiging der komm. van de noodzakelijkheid om op die wijze de overtreding te bestrijden, daar zeer dikwijls zamenspanning tusschen den eigenaar en zijn knecht kon plaats vinden. Spr. ziet er ook geen bijzondere hardheid in, want men mag aannemen dat de eigenaar wel zal zorg dragen, dat op zijn eigendom niets van dien aard zal worden gedaan buiten zijn weten.

De heer *v. Reede tot ter Aa* is voor het behoud van de woorden: tenzij hij bewijze." Spr. heeft de weglating der geheele alin. voorgesteld, doch wenscht de komm. haar te behouden, dan acht hij die woorden beter, dan die welke nu door de komm. zijn voorgesteld.

De heer *Bastert* zegt, dat onder de handelingen in art. 37 en 38 bedoeld zeer zeker voorkomen die kunnen geschieden buiten weten van den eigenaar. Spr. is eigenaar van veenlanden doch geen verveener en verzekert, dat er dagen en maanden voorbijgaan, dat hij niet op zijne landerijen komt en dus niet in de gelegenheid is om te zien of er afgegraven en verveend is. Moest nu de eigenaar bepaald als schuldig behandeld worden, dan ware dat de schroomelijkste hardheid, want dan zou hij ook veroordeeld worden, als hij zelf bestolen was zonder het te weten. De rede waarom de komm. deze alin. wijzigt, is, omdat het zeer moeijelijk en ondoenlijk is een negatief bewijs te leveren, en derhalve de beoordeeling aan den regter moet worden overgelaten.

De heer *Menso* merkt aan, dat het voorstel der komm. altijd eene verbetering is.

Met 25 stemmen tegen die der HH. *Ram*, *Broers*, *v. Reede tot ter Aa* en *de Kock* wordt dit voorstel aangenomen.

Na art. 33 een nieuw artikel op te nemen, van den volgenden inhoud:

„Zoodanige perceelen, welke binnen den afstand van „45 ellen, en, voor zoo veel Loosdrecht betreft, binnen „den afstand van 11 el 3 palm zijn gelegen van polder- „en gemeente-scheidingen, publieke of gemeene wegen, „vaarten of weteringen, kaden, dijken en waterkeeringen, „molenwerven, meenten en zuwen, zullen niet in waarde „en hoogte mogen verminderd worden door wegneming of „afgraving van den grond.

„Het is verboden daarin slooten of gaten te graven.

„De overtreding dezer bepaling wordt gestraft met eene „geldboete van *f* 30 tot *f* 50 onverminderd de verpligting „van den eigenaar tot herstel, in voege als bij het vorige „artikel is omschreven.

„Gedep. Staten zijn bevoegd vrijstelling van de bepa- „lingen van dit artikel te verleenen, wanneer van het „betrokken perceel de veenderij nog verre verwijderd is; „of onder zulke waarborgen als hun dienstig zullen voor- „komen.

„Het uitgraven van den grond, ten einde daarin fun- „deringwerken voor een gebouw aan te leggen, boomen te „planten, hekken te stellen, bruggen of hoofdeningen aan „te leggen, is onder de verbodsbepaling van dat artikel „niet begrepen."

De heer *v. Bel* vraagt, of bedoeld wordt perceelen binnen of buiten het aangewezen terrein, dat verveend kan worden; in het laatste geval acht hij de redaktie goed, maar in het eerste geval gelooft hij, dat men in de 4. al. in plaats van *veenderij* zal moeten lezen *verveening*.

De heer *Cordes* acht de opmerking allezins juist. Overigens zal Spr. namens de meerderheid der komm. nog eenige wijziging voorstellen. De komm. is uitgegaan van het beginsel dat de voorlanden, gelijk ze thans zijn, intakt moeten blijven. De meerderheid der komm. is van oordeel dat men zal moeten lezen: „zullen niet in waarde, breedte en hoogte en," terwijl weg zou moeten vallen „door wegnemen enz." Tengevolge daarvan zou in de 3. al. moeten gelezen worden: „Hij die handelt in strijd met deze bepalingen, enz." Het is, zegt Spr., bekend, dat sedert 1593 de breedte der voorlanden steeds bepa[ald] geweest op de maat, thans uitgedrukt door 40 [el]. In het regl. van 1835 staat, dat men de k[ade] der voorlanden gelijk zal houden met 't winterpeil op 't midden 2½ palm boven peil. Het doel [was] dat bij storm de golf op het voorland dood [zou] loopen. Door latere omstandigheden en het [niet] naleven van het reglement is dat niet opgevolgd; vandaar de treurige toestand waarin men zich bevindt, maar bij Spr. lijdt het geen twijfel of, [zoo] men moet blijven op 45 el van alle dijken, kaden enz., men ook bedoeld heeft, dat die landen op [die] breedte in aanwezen zullen blijven. Heeft men [dat] niet gemeend, dan is al wat men hier doet, ni[ets], want als de voorlanden niet tegen den plas besch[ermd] worden zullen zij allengs afnemen en wordt het d[an] slechts een kwestie van tijd. Ten betooge dat [het] zoo begrepen is en nog begrepen wordt, behoeft [Spr.] slechts er op te wijzen, dat zeer gefortuneerde [veen]lieden hunne voorlanden, als zij beginnen te pe[nd]teren aan hunne arbeiders overdoen.

De heer *v. d. Poll* hecht ook waarde aan de voor[landen], maar vraagt wat de komm. bedoelt met [het] woord „waarde"

De heer *Cordes* zegt, dat het voorstel de vrucht [is] van opmerkingen elders opgedaan en van d[e] dagen gehouden diskussien, waarbij wel wierd erk[end], dat steeds de bedoeling geweest zal zijn, die bre[edte] te moeten onderhouden, maar dat het ter voorkom[ing] van misverstand beter ware dit duidelijk uit te dr[uk]ken. Nu meent Spr. dat onder het woord „waarde" niet bepaald de breedte begrepen is. Wil men het woord waarde weglaten, zoo heeft hij er ni[ets] tegen.

De heer *Voet* vraagt met het oog op de bepa[ling] omtrent Loosdrecht, of het doelmatig is, lok[ale] situatiën in een algemeen reglement op te nemen.

De heer *Cordes* zegt, dat Loosdrecht in een ex[ceptioneelen] ceptioneelen toestand verkeert; vroeger heeft het [be]hoord tot Noord-Holland, waar het zijn oktrooi [heeft] gekregen, en daarin was bepaald, dat men met [de] verveening van al de objekten in art. 33 opgenoemd 11 ellen 3 palmen verwijderd moest blijven. Daar[op] kan niet worden teruggekomen.

De heer *v. d. Poll* zegt, dat het hier geen voor[regt] regt geldt aan Loosdrecht bewezen, maar dat [de] veenderij vroeger onder Noord-Holland vigeerde [en] bij het reglement het hier opgenomene bepaald [was]. Daaruit vloeiden langdurige procedures voort en [het] gevolg daarvan is geweest, dat die afmetingen moe[sten] gehandhaafd blijven.

De heer *Ram* acht het onmogelijk, dat de voor[landen] landen blijven bestaan zonder in breedte te vermin[deren]. Bij het aanwezig zijn van plassen van 3 à 400 bunders en ter diepte van 15, 16, 17 voet kan [men] aannemen, dat het onmogelijk is, dat bij zwaren golf[slag] het voorland 45 ellen breed blijve, tenzij [met] schoeije enz. Spr. wijst op de woorden van [een] deskundige, den heer *de Vries*, die in zijne [toe]lichtende memorie betreffende de legakkers zegt, [dat] het een noodelooze opoffering is, omdat de legakkers van alle kanten aangevallen, door den golfslag worden vernietigd. Spr. gelooft dus dat hetgeen de heer *Cordes* verlangt onmogelijk is.

De heer *Bastert* zegt zich niet met de wijziging te hebben vereenigd. Ten eerste heeft het onderwerp der voorlanden bijzonder de aandacht der komm. getrokken en langdurige beraadslagingen uitgelokt en komt het Spr. zelfs eenigermate gewaagd voor, [om] die redaktie en dit stelsel, die haar werk zijn, zelve de hand tot verandering te brengen. Ten andere doet hij opmerken dat na art. 33, versterkt door bijvoeging van de weteringen, een nieuw art. kom[t] waarin gezegd wordt, dat zoodanige perceelen niet in waarde en hoogte mogen verminderd worden. Ziet men nu de toelichting dan zal men ont[waren], waren, dat de komm. van het denkbeeld is geweest dat artikel te doen slaan op de toekomstige voorlanden, niet op de bestaande. Spr. gelooft dus, dat het onmogelijk is van die perceelen iets af te nemen, want daar ligt nog land vóór, en mogt het al geschieden, dan valt het onder de strafbepaling van art. 33. Met het woord „waarde" heeft de komm. willen zeggen, dat de eigenaars dier perceelen [ze] niet voor de verveening zullen bederven.

(*Vervolg morgen.*)

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZOON.